

Vlaštovka od Bílé skály

Jan Pohunek - Přelbál

1. místo v kategorii Próza

Seděl jsem tenkrát zrovna sám v hospodě „U prasklýho pádla“, propíjel se na dno půllitru bublinkový limonády a krátil si čekání na vlak studiem mapy. Vracel jsem se přitom v duchu na místa, kterými jsem o víkendu prošel a v duchu už si sestavoval podrobnou zprávu z tohohle samotářského vandru pro kamarády, který pracovní povinnosti přinutily zůstat v létem přidušeny Praze. Kolem bzučely neklidný mouchy, asi marně hledaly obraz císařpána.

„Ahoj, máš tu místo?“ ozval se mi najednou za zády chraplavej hlas.

Zvednu oči od zelený plachty a koukám, ke komu patří. Starej tramp, říkávali jsme takovej ve skautu „klasici“. Já ten echt trampskej zevnějšek neberu tak vážně a stačí mi, když ven jedu v něčem přírodně zabarveným a se starou tmavozelenou gemmou, ale tenhle vypadal, jako by vypad odněkud z Hurikánovo Dějin. Na hlavě měl koženéj klobouk, na sobě zelenou ošoupanou bundu, snad vojenskou, a kostkatou košili se záplatama (kdo dneska ještě záplatuje?), kalhoty plátáky, taky sešívány. Jeho pefektně sbalená usárna byla evidentně prvoválečná. Kolem krku šátek, celej dojem trochu narušovaly jen rozbujelý prošedivělý zrzavý fousy, který připomínaly spíš nějakýho kavkazskýho povstalece.

„Ahoj. Ale jo,“ odpověděl jsem a vymotal volnou židli z popruhů svého batohu.

Dotyčnej si hned sednul a ještě než si stačil objednat pivo, hned povídá:

„Jsem rád, že jsem tě konečně našel!“

„Uh, cože?“ koukám na něj. Vypadal solidně a netáhl z něj, snad se na mě nevytasí s vlezle přehnaným kamarádováním a s tím, že mu jako na potvoru chybí pár drobáků na vlak.

„Jasně, promiň, my se neznáme. Já jsem nějakej Moták, a ty budeš Jerzy. Jerzy z Prahy, ne?“

„No, kamarádi mi tak říkaj,“ přikývl jsem nechápavě, „co se děje?“

„Psal jsi někam na web, že pojedíš do tohohle kraje. Já tu jsem celkem často, tak mě napadlo, že si na tebe zkusím počíhat u nádraží, no, a povedlo se,“ usmívá se a hned pokračuje:

„Totiž, to jsi ty, kdo loni do Trapsavce posílal *Vlaštovku od Bílé skály*, žejo? Myslel jsem, že budeš starší, ale...“

Má pravdu, se svou prvotinou jsem se loni skutečně týhle soutěže účastnil a dokonce i trochu zabodoval. Celkem mě to i překvapilo, protože jak jsem se pak doslech, povídek vo krásnejch slečnách, co přijdou v noci k ohni a potom

se ukáže, že to byly všelijaký víly, divoženky nebo strašidla, není zrovna málo. Že by to byl nějaký obdivovatel mého velečila? Možný to je, sborníků se tenkrát vytisklo celkem dost a navíc se celá povídka odehrávala v tomhle kraji.

„Jo, to jsem napsal já,“ přikývnu a snad se i trochu rozpačitě červenám. Moták na mě spiklenecky mrkne:

„Tys jí tu potkal, vid’? Potkal jsi Vlastovku.“

Hospodskéj mu přinese pivo, díváme se na sebe přes sklenice.

„Ne, to ne,“ řeknu omluvně, protože tuším, že ho takhle odpověď z nějakýho důvodu zklame, „jenom se mi ten nápad líbil, tak jsem z něj udělal povídku.“

Chlap na protější židli se zarazí a pak se z něj vysype:

„Ale vždyť jsi jí popsal přesně, úplně jsem jí poznal, to je celá vona. A navíc, vystihl jsi takovej ten šmrnc... Přesně ten její druh šmrncu. Jsi si jistej?“ vykládá trochu zmateně.

„Jsem,“ pokrčím rameny. Vypadá smutně, až je mi ho trochu líto, ať už má třeba o kolečko víc nebo ne.

„Počkej chvilku...“ povídá zamyšleně, hrabe se v torně a za chvíli už drží v ruce starej, vlhkem zkroucenej sešit v pevných deskách. Nalistuje asi třetí stranu a pak ho přede mne položí na stůl:

„Tady...“

Přes celou stránku je nalepená zažloutlá černobílá fotka, na který stojí pět trempířů u ohniště před nějakou nedovostřenou vápencovou skálou porostlou borovicema. Tři kluci, dvě holky, všichni podobně staromilsky ustrojený. Než si je stihnu pořádně prohlídnout, zastíní mi je Moták ukazovákem:

„Ferda,“ jede zleva prstem po postavách, „vedle něj stojím já,“ ukáže na vytáhlýho holobrádka, kterému může bejt tak sedmnáct, „Nelly, ta s náma jezdila jenom chvilku, Čopek,“ zarazí se a vrásky mu rozvrásněj čelo, „...a tady vedle Čopka Vlastovka. Rok sedmdesát jedna.“

Vlastovce z fotky to sluší, nemá sice úplně takový ty televizní míry, ale všechno zas na správnym místě, to jo. Zpod obřího klobouku jí vykukují světlý kudrnatý vlasy až po ramena, košile se sympaticky napíná, prostě hezká holka. Musím v duchu uznat, že noční návštěvníci z mé povídky je trochu podobná. Vlastně víc než trochu, mohla by to klidně bejt ona.

„Tohle je poslední společná fotka, co máme,“ povzdechne si Moták, „asi tě zajímá, proč ta tvá povídka přinutila takovýho dědka jako jsem já, aby tě stopoval až sem, žejo?“

Neurčitě kývnu hlavou a Moták to bere jako souhlas:

„Vono to není poprvý, co se mi s ní něco takovýho stalo...“ zachmuří se a pak začne odjinud:

„Víš, Vlaštovka byla výjimečná ženská, musel bys jí zažít naživo, abys to pochopil. Fotky jsou holt jenom placatý vobrázky. Nikdy předtím jsem žádnou takovou nepotkal, a ani nikdy potom. No, co ti budu povídat, byli jsme do ní zabouchlí všichni. Teda, skoro všichni...“

Kouká mi do očí, asi má dojem, že mě moh svejma vzpomínkami otravovat, tak rychle přidá na důrazu, aby stih říct to důležitý, než se nějak vymluvim a prchnu:

„Hele, může to znít pateticky, ale vona byla fakt zázrak. Byla vodněkud ze Žižkova, táta v Kolbence, máma hrála všelijaký vedlejší role v tamním divadle, prostě normální rodina. Ale Vlaštovka... měla talentů na deset lidí. Chodila na konzervatoř, uměla hrát na cokoli, z čeho jsi dostal aspoň jeden tón, tak, že to vypadalo, jako bysme s sebou měli přibalenej symfoňák. Vyhrávala s trampskejma básničkami všelijaký ty soutěže, kde jsi jinak musel to tý prolezie narvat aspoň jednoho Lenina a dva partyzány. Ale Vlaštovka dovedla rozbrečet pár řádkama vo slunci, co zapadá nad starým kempem, i vysloužilýho politruka. Řádkama, který sama napsala, mimochodem. Vedla nám taky kroniku, kreslila a psala zvadla, taky jedinečný dílka a...“ zarazí se:

„Myslíš, že přeháním, žejo?“

„No, přinejmenším je vidět, že jsi jí měl fakt rád,“ pousměju se.

„Jo, to měl,“ povzdechne si.

„Co se jí stalo?“ troufnu si zeptat se na to, k čemu evidentně celá tahle řeč spěje.

„To právě pořádně nevím,“ zamračí se Moták:

„Víš, ona nejen, že byla chytřejší a krásnější než my všicky dohromady, což nakonec zas nebylo tak těžký, ale přitom byla taky hrozně v pohodě. Asi to znáš, inteligentní ženský mívaj v jejím věku často všelijaký divný komplexy a za hezkou fasádou se schová i strašná čarodějnice, ale u ní ne. Vobě nohy na zemi a přitom hlava v oblacích, abych tak řek. Hrozně vzácná kombinace. Navíc tak nějak dovedla přirozeně zlepšit náladu každému, kdo kolem ní třeba jenom prošel.“

Upije z püllitru, otře si vousy a s lehkým ironickým podtónem dodá:

„Já moc na takový ty nadpřirozený energie nejsem, ale jestli třeba normální člověk vyzařuje nějaký ty pozitivní kvanta dejme tomu jako žárovka, tak vona měla výkon dvou temelínskejch bloků. Na každýho takhle působila... Na každýho kromě jedinýho člověka.“

Aha, takže tady bude zakopanej pudl, napadne mě. Určitě v tom bude milostnej trojúhelník, i když jestli si Moták až tolik nevymejší, tak možná dokonce nějak víceúhelník nebo přímo tesserakt.

„Prostě, začala chodit s jedním kamarádem,“ slovo kamarád vysloví asi tak, jako když dřeťe mokrou křídou vo tabuli, „byli jak dvě hrdličky, měli se brát, plánovali, jak se sem vodstěhujou k řece, do domu po její

babičce, do kraje, kteréj měla tak ráda a tak. No, a pak jsem ho najednou potkal v Praze. Pod ramenem měl zavěšenou nějakou zmalovanou paničku, dělal, že mě nevidí. Ale já se nedal a spustím na něj, jak se mu vede a tak. Hned se mi začal chlubit, jak přes známost dostal dobrý místo na výboru, naznačoval mi, že kdybych chtěl, může mě ze starýho kamarádství popostrčit v pořádku na auto a podobně. Ptám se, kde že je Vlastovka, a víš, co mi řek...?“

Jasně řečnická otázka, tak jenom pípnu:

„Ne, co?“

Starej pán nakřáplym hlasem, jako by se chystal rozbrečet nebo navopak vyrazit na poslední zteč, povídá:

„Že už s ní nechodí, že tu krávu ordinérní stejně nemoh vystát.“

Díváme se na sebe, nevím, co bych měl říct, tak aspoň ve chvíli, kdy už je to ticho moc dlouhý plácnu:

„A co vona?“

Moták pokrčí rameny:

„Nikdy už jsem jí neviděl. Prej jí to dost vzalo. Prej odjela někam sem. Nemysli, že jsem jí tu tenkrát nehledal. Jenže nikdo z lidí, který by jí měli znát, o ní nevěděl, nanejvýš tvrdili, že s ní před časem mluvil kamarád jejich strejce nebo tak něco. Ale všechny stopy se ukázaly bejt lichý. Začalo mi z toho hrabat, prošel jsem postupně celý povodí, vylez na všechny kopce, prošťoural všechny lomy a hradní zříceniny, ptal se v každý vesnici, skoro i vobracel kameny. No, nenašel jsem jí. Pak jsem se znova zamiloval, voženil, narodily se mi děti, měl jsem jiný starosti.“

Dopije pivo a mávne na hostinskýho.

„Už půjdu, vono neni zdravý se tu nad sebou takhle dojímat. Jenže, co mi žena umřela a synové se rozprchli do světa, mám zas na starý kolena čas toulat se tu po kopcích a doufat, že přece jenom aspoň ještě jednou potkám svý mládí. Vono je tu ostatně hezky, mám pocit, jako kdyby tu byla tak nějak všude, jako kdybych jí moh potkat za prvním ohybem cesty. Že si někde navečer sednu v sadu, budu koukat dolů na řeku a najednou přijde, mladá a krásná jako tenkrát. Vždycky to byl její kraj. Občas zaslechnu, že... no nic. Prostě, když jsem si přečet tvój povídku, myslel jsem, žeš jí třeba potkal...“

„Bohužel ne,“ zavrtím hlavou, „i když je pravda, že jsem to taky psal tady. Před rokem na vodě, o kus vejš vocaď u jezu...“

„Holt je to její kraj,“ zopakuje zamyšleně Moták, zaplatí a zvedne se k odchodu:

„Každopádně ahoj a měj se dobře, díky, žeš tu se mnou vydržel, málokdo má dneska náladu poslouchat plačtivý vzpomínky starýho dědka,“ zazubí se pod vousy, nahodí si usárnu na záda, naposledy mávne a zmizí otevřenýma dveřma v podvečer.

Sedím u stolu zase sám, z televize zavěšený nad barpultem řvou televizní zprávy. Chvilí přemýšlím, jestli jsem se přece jenom pro tu svou povídku tenkrát neinspiroval někde jinde a třeba nevědomky nevyužil nějaký zasutý vyprávění někoho jiného, ale dospěju k názoru, že asi ne a že náhody se prostě stávají.

Když za dvacet minut odcházím na vlak, všimnu si, že na židli zůstal ležet Motákův cancák. Hospodskej nevypadá zrovna důvěryhodně, že bych mu ho svěřil, takže si ten starej sešit radši dám bez čtení do horní kapsy gemmy a chvíli přemýšlím, jak toho starýho trempa přes kamarády nejlíp znova najít, abych mu ty jeho vzpomínky zas moh vrátit. Kolem nádraží už ho nikde nezahlednu, tak si koupím lístek a počkám pár minut, až po mostě přijede motorák.

Cesta zpátky do Prahy je dlouhá. Poklimbávám na sedačce, z venkovní krajiny toho moc vidět není, noc přišla celkem rychle. Ostatně, léto už taky bude končit.

Na přestupu na rychlík v okresním městě se dostanu do stejného vagónu s nějakým dětským oddílem. Mláděta pobíhají po voze, řvou a narozdíl od svezích ztrhanejch vedoucích, který je těžce nezvládají, mají ještě spoustu sil. Spát se nedá, koukat z vokýnka taky ne, mapu už znám nazpaměť. Chvilku váhám a pak vytáhnu z horní kapsy batohu Motákův sešit. Asi bych se mu v tom neměl hrabat bez jeho souhlasu, ale zvědavost je prostě silnější.

První dvě strany jsou bílé, jen s rozpitým razítkem s woodcraftem a názvem osady, na třetí je už známá fotka. Ferda, Moták, Nelly, Čopek (mimochodem, podezřele podobný člověku, jehož obličej nedávno proběh novinama při skandálu s falšováním lustračních osvědčení) a Vlaštovka. Dívám se na ni a přemýšlím, jaká tahle holka asi doopravdy byla.

„A hele, není to Vlaštovka?“ ozve se mi za rameny tentokrát mnohem mladší hlas. Uhrovaný kluk, jeden z těch vedoucích.

„Jo,“ řeknu, „ty jí znáš?“

„Moc ne. Hele, jestli jsi nějakej její kamarád, vyříd' jí, že hrozně děkuju a pozdravuju a že to u nás má schovaný a tak.“

„Co má u vás schovaný?“ koukám na něj vyjeveně.

„No, potkali jsme jí předevečírem večer na našem kempu v lomu. Skvělá holka, celej večer hrála na kytaru, měli jsme parádní zpívandu. A druhý den nás protáhla po všech možnejch koutech kolem řeky, o každým místě něco věděla, historii a tak, a uměla to podat, děcka jí visely na rtech. Akorát jsme se jí pak nějak ztratili a nestihli poděkovat...“

Chvilí váhá, ale nedá mu to:

„Jestli jí znáš, myslíš, že by se s ní bylo zas možný někdy někde sejít?“

Neodpovídám.

Jak se vlak žene dopředu, objevují se za oknem v noční tmě jasné body vzdálených lamp a zase mizej za neviditelnejma překážkami. Občas problesknou víckrát, ale okolní krajina je setmělá a nikdy nedokážu s jistotou říct, jsou-li to určitě ty stejné.